

VANHUSTENHUOLTO

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Sosiaali- ja terveysosasto, Miia Lindström, vt. sosiaali- ja terveysjohtaja

Camilla Bergman-Kärpijoki, vanhustyön päällikkö

6300 VANHUSTENHUOLTO	TP 2018	TA 2019	Korj. enn. 31.8.2019	LTk 2020
Myyntituotot / Försäljningsintäkter	124 896	255 180	265 933	123 830
Maksutuotot / Avgiftsintäkter	2 342 872	2 538 000	2 548 000	2 651 108
Tuet ja avustukset / Understöd och bidrag	140 373	130 000	54 000	240 000
Muut toimintatuotot / Övriga verksamhetsintäkter	507 782	543 033	530 000	518 602
Toimintatuotot / Verksamhetsintäkter	3 115 923	3 466 213	3 397 933	3 533 540
Henkilöstökulut / Personalkostnader	-8 472 550	-8 293 912	-8 803 429	-8 535 036
Palvelujen ostot / Köp av tjänster	-3 759 388	-4 393 516	-4 844 120	-5 192 472
Aineet, tarvikkeet ja tavarat / Material och varor	-465 842	-425 323	-447 432	-436 423
Avustukset / Understöd	-524 642	-511 020	-511 020	-506 220
Muut toimintakulut / Övriga verksamhetskostnader	-1 828 501	-1 888 750	-1 889 639	-1 912 966
Toimintakulut / Verksamhetskostnader	-15 050 923	-15 512 521	-16 495 640	-16 583 117
Toimintakate / Verksamhetsbidrag	-11 935 000	-12 046 308	-13 097 707	-13 049 577

Toiminta ja tavoitteet, talousarvio 2020 ja suunnitelmavuodet 2021-2022

Vanhustenhuoltoa kehitetään ja ohjataan ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain, sosiaalihuoltolain, terveydenhuoltolain ja omaishoidon tuesta annetun lain mukaisesti. Myös Paraisten kaupungin vanhuspoliittinen strategia antaa suuntaviivoja toiminnan kehittämiseksi. Vanhuspoliittinen strategia hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa viimeksi vuonna 2011 ja sitä ollaan parhaillaan päivittämässä.

Vanhustenhuollon valtakunnallisena tavoitteena on parantaa kotona asumisen mahdollisuuksia, ja kotihoitoa ja muita kotona annettavia tukimuotoja tulee siksi edelleen kehittää. Voidaksemme vastata tarpeisiin ja nopeaan kehitykseen meidän on löydettävä uusia ja innovatiivisia digitaalisia ja hallinnollisia ratkaisuja. Kotihoidon toiminta tulee toimintavuosina 2020-2021 muuttumaan huomattavasti. Toiminnassa on syyskuussa 2019 siirretty työskentelemään moniammatillisissa tiimeissä, käyttöön on otettu automaattinen lääkkeiden annosjakelu ja suunnitteilla on lääkerobotihankkeen käynnistäminen pilottina. Lisäksi on koottu kotiuttamistiimi ja mielenterveystiimi. Kotiuttamistiimi pyrkii tehostamaan hoitoketjua ja vähentämään asiakkaiden tarpeettomia siirtoja. Myös siihen tullaan panostamaan, että asiakkailla on mahdollisuus asua tehostetun asumisen yksikössä elämänsä loppuun asti, ja henkilöstön saattohoito-osaamista tullaan lisäämään. Tiiviin yksikkörajat ylittävän yhteistyön merkitys on suuri, ja välttämätöntä on varsinkin terveydenhuollon kanssa tehtävä yhteistyö, jossa vanhusten hoitoprosessia kehitetään yhdessä.

Vanhustenhuolto keskittyy lisäämään vanhusten yhteisöllistä osallisuutta, kannustamaan vanhuksia aktiivisuuteen ja vähentämään vanhusten yksinäisyyttä. Tämä tapahtuu kotihoitoon, uuden mielenterveystiimin ja päivätoiminnan välisenä yhteistyönä.

Vanhustenhuollon kokonaisvaltaisena tavoitteena on parantaa vanhusten terveyttä ja hyvinvointia ja lisätä heidän elämänlaatuaan.

2 lähihoitajaa Koivukotoon, kentälle, yöhenkilöstö. Hoitoisuus on kasvanut myös kentällä Koivukodossa ja yöhenkilöstöä tarvitaan asiakkaiden turvallisuuden varmistamiseksi.

1 lähihoitaja kotihoitoon, lähihoitajan työkenttänä on tehostettu kotihoito. Kotihoidon resursseja tulee lisätä niin, että kotona asumista voidaan tukea myös silloin kun asiakkaiden toimintakyky ja terveys heikkenevät.

1 kanslisti vanhustenhuollon hallintoon. Kansliaresurssi tarvitaan keventämään vanhustenhuollon hallinnon yhä suurempaa työtaakkaa.

Strategiset toimenpiteet - strategiakausi 2020-2022

Vanhustenhuollon kaikki palvelumuodot perustuvat asiakkaan yksilöllisiin tarpeisiin. Palvelumuotoja kehitetään ja arvioidaan jatkuvasti monesta eri näkökulmasta. Toimintaa kehitettäessä huomioon otetaan ensisijaisesti asiakas ja tämän omaiset. Kehityksen ohjaamiseksi oikeaan suuntaan huomiota on kiinnitettävä myös henkilöstöön, henkilöstön työtilanteeseen ja työhyvinvointiin.

Kaiken toiminnan tulee olla asiakaslähtöistä ja vanhusten tarpeista ja toiveista kerätään tietoa kyselyjen, laatupeleiden, suoraan asiakkaiden kanssa käytävän vuoropuhelun sekä säännöllisten omaistapaamisten avulla. Myös vanhusneuvosto toimii äänitorvena vanhusten ja päättäjien välillä.

Talousarvion perustelut

Vanhusten määrä kasvaa nopeasti koko maassa, niin myös Paraisilla. Vuonna 2019 Paraisilla on 1 702 yli 75-vuotiasta ja vuonna 2020 yli 75-vuotiaita tulee olemaan arviolta 1 825. Vanhustenhuollon valtakunnallisena tavoitteena on parantaa kotona asumisen mahdollisuuksia, ja kotihoitoa ja muita kotona annettavia tukimuotoja tulee siksi edelleen kehittää. Voidaksemme vastata tarpeisiin ja nopeaan kehitykseen meidän on löydettävä uusia ja innovatiivisia digitaalisia ja hallinnollisia ratkaisuja. Sen lisäksi, että kotihoitoa tulee kehittää, suurta tarvetta on myös tehostetulle palveluasumiselle. Parainen ostaa tällä hetkellä 51 paikkaa yksityisiltä toimijoilta ja omana toimintana se ylläpitää 123 paikkaa. Paikkojen tarve tulee lisääntymään vuonna 2020, mikä on otettu huomioon talousarviossa.

Tuotot

Myyntituotot

Nämä tuotot muodostuvat lähinnä korvauksista, joita saadaan Paraisilla asuvista asiakkaista, joiden kotikunta on jokin muu kunta. Nämä tuotot tulevat laskemaan vuonna 2020, koska kaksi näistä henkilöistä on kuollut.

Maksutuotot

Maksutuottojen arvioidaan lisääntyvän noin 113 000 eurolla.

Tuet ja avustukset

Sotaveteraaneille on budjetoitu 240 000 euroa. Käyttämättä jäävä osuus maksetaan takaisin Valtiokonttorille.

Muut toimintatuotot

Muut toimintatuotot muodostuvat vuokrasta ja tavoitteena on, että kaikki palveluasunnot ovat vuokrattuina niin, että niiden vuokrausaste on mahdollisimman lähellä 100 %:a.

Menot

Henkilöstökulut

Kustannukset nousevat 2,5 % toiminnan tarpeen mukaisesti lisättävien henkilöstöresurssien vuoksi. Palkkamäärärahoihin sisältyy seuraava lisäys:

2 lähihoitajaa Koivukotoon, kentälle, yöhenkilöstö. Hoitoisuus on kasvanut myös kentällä Koivukodossa ja yöhenkilöstöä tarvitaan asiakkaiden turvallisuuden varmistamiseksi.

1 lähihoitaja kotihoitoon, lähihoitajan työkenttänä on tehostettu kotihoito. Kotihoidon resursseja tulee lisätä niin, että kotona asumista voidaan tukea myös silloin kun asiakkaiden toimintakyky ja terveys heikkenevät.

1 kanslisti vanhustenhuollon hallintoon. Kansliaresurssi tarvitaan keventämään vanhustenhuollon hallinnon yhä suurempaa työtaakkaa.

Lisäksi henkilöstökuluissa on otettu huomioon varallaolo saaristossa, noin 8 064 euroa/yksikkö, yhteensä 32 256 euroa.

Palvelujen ostot

Tehostetun asumisen tarve on suuri ja jonotilanne vaikeutuu koko ajan. Kun omana toimintana ylläpidettäviä paikkoja ei ole, meidän on pakko ostaa paikkoja yksityisiltä palveluntuottajilta. Yksi paikka maksaa noin 48 000 euroa/vuosi/henkilö. Talousarviovuodeksi 2020 on budjetoitu viisi paikkaa lisää, ja lisäksi huomioon on otettu ne viisi paikkaa, jotka olemme joutuneet ostamaan vuonna 2019, vaikkei niitä ollut budjetoitu. Lisäystä tästä tulee 480 000 euroa.

IT-kustannukset ovat nousseet 75 000 eurolla. Niihin sisältyvät aikaisemmin käytössä olleet ohjelmistot, Pegasos, Titania ym. sekä uudet ohjelmat/projektit, kuten RAI, jonka arvioidaan maksavan noin 28 000 euroa, ja Kompassi, joka maksaa 11 800 euroa, sekä uusi optimointiohjelma Pegasos optimointi.

Kustannuksiin on lisätty 47 000 euroa ja tämä kustannus muodostuu lääkerobottien hankintaan liittyvästä pilottihankkeesta. Aloituspaketti maksaa 17 300 euroa ja sen lisäksi tulee kuukausimaksu, joka on 240 euroa laitteelta. Talousarvioehdotuksessa on nyt lähdetty siitä, että robotteja hankitaan kymmenen. Yhden lääkerobotin arvioidaan säästävän noin 35 % henkilöstökuluista (säästyvä työaika). Lääkerobottien ansiosta henkilöstön työaika voidaan käyttää paremmin. Lääkerobottien voidaan odottaa vähentävän käyntimääriä asiakkaiden luona noin 50 %.

Materiaalit ja tarvikkeet

Muut kulut pysyvät samalla tasolla kuin aiempina vuosina (vaatteet, toimistotarvikkeet, sisustus, vesi, sähkö, siivoustarvikkeet), mutta lääke- ja hoitotarvikkekustannukset lisääntyvät noin 11 000 eurolla.

Avustukset

Avustusten määrärahat (omaishoito ja yhdistyksille myönnettävät avustukset) ovat lähes ennallaan.

Muut toimintakulut

Käsittää vuokrat, jotka laskutetaan suurimmaksi osaksi sisäisesti.

Tavoitteet 2020

Tavoite	Arviointi	Tavoitetaso
<p>Parannetaan mahdollisuutta asua kotona pidempään niin, että noin 91-92 % yli 75-vuotiaista voi asua kotona ja tuntea samalla olonsa turvalliseksi ja nauttia hyvästä elämänlaadusta.</p> <p>Parannetaan hoitoketjua ja työprosesseja vanhuspalvelulain mukaisesti ja ohjataan tuki asiakkaiden yksilöllisten tarpeiden mukaisesti.</p> <p>Vähennetään tarpeettomia potilassiirtoja.</p>	<p>Kotihoidon toiminta: Arvioidaan käyntitilastojen ja ajankäyttötilastojen avulla. Laatu arvioidaan henkilöstölle ja asiakkaille suunnattavilla kyselyillä.</p> <p>Tehostettu kotihoito: Kehitetään vuoden 2020 aikana. Arviointi tapahtuu mittareiden avulla.</p> <p>Toimintakyvyn arviointiväline RAI: RAI on kattava mittausväline, jota voidaan käyttää myös hoitoisuuden tilastolliseen mittaukseen.</p> <p>Tehostetun asumisen käyttöasteen seuranta: tavoitteena on, että vuonna 2021 enintään 9 % asuisi tehostetun palveluasumisen yksiköissä.</p>	<p>Osatavoitteet:</p> <p>Kotihoidon toimintamalli on muuttunut syyskuussa 2019: käyttöön on otettu automaattinen lääkkeiden annosjakelu, työ tehdään moniammatillisissa tiimeissä ja kotiuttamistiimi tarjoaa tehostettua kuntoutusta asiakkaiden kotona. Uusi optimointiohjelma otetaan käyttöön vuonna 2020, mikä tehostaa ajankäyttöä.</p> <p>Tehostettua kotihoitoa suunnitellaan ja kehitetään, jotta vanhukset voisivat asua kotona pidempään. -> Tätä mahdollisuutta selvitetään kevään 2020 aikana. Tehostetun kotihoidon myötä yhä useampi vanhus voi asua kotona pidempään. Vuonna 2019 tehostetun palveluasumisen yksiköissä asuu Paraisilla 10,2 % yli 75-vuotiaista, suosituksena on, että tehostetun palveluasumisen yksiköissä asuisi noin 7-9 %.</p> <p>Kotona tehtävän diagnostisoinnin lisääminen, nopean CRP- ja Hb-mittarin hankinta. Vuonna 2021 kannettavan EKG-monitorin hankinta.</p> <p>Toimintakyvyn arviointiväline RAI otetaan käyttöön vuonna 2020, minkä ansiosta asumispaikkojen myöntämisen kriteerit selkeytyvät.</p>
<p>Valtakunnallisten tavoitteiden mukaan Paraisilla tarvitaan vuosina 2020-2030 noin 70-80 tehostetun palveluasumisen paikkaa lisää. Luvut perustuvat Tilastokeskuksen tietoihin yli 75-vuotiaiden määrästä.</p>	<p>Arviointi: Paraisilla on 123 omaa tehostetun palveluasumisen paikkaa ja se ostaa 51 paikkaa yksityisiltä toimijoilta (10/2019). Vuodeksi 2020 on budjetoitu vielä viisi paikkaa lisää. Ostettavien paikkojen määrän kasvua seurataan.</p> <p>Myös raskashoitoisten ikääntyneiden päihde- ja/tai mielenterveysasiakkaiden määrä on lisääntynyt eikä Paraisilla ole mahdollisuutta hoitaa heitä omana toimintanaan. Näille asiakkaille on tarpeen ostaa paikkoja muilta tahoilta.</p>	<p>Osatavoitteet:</p> <p>Paikoille on tarvetta, erilaisia ratkaisumahdollisuuksia tulee selvittää.</p>

<p>Lisätään ikääntyneen väestön osallisuutta, vähennetään yksinäisyyttä ja ehkäistään mielenterveyden ongelmia.</p> <p>Lisätään ikääntyneen väestön liikkumista.</p>	<p>Arviointi tapahtuu käyntimääriä koskevien mittareiden sekä ikääntyneelle väestölle suunnattavan kyselyn avulla.</p>	<p>Osatavoitteet:</p> <p>Kotihoidon mielenterveystiimin tehtävänä on ehkäistä yksinäisyyttä, tarjota tukea asiakkaiden kotona ja edistää yhteisöllisen osallisuuden lisääntymistä.</p> <p>Päivätoiminnan, muistisairaiden tuen ja neuvontatoiminnan kehittäminen. Digitaalisen työvälineen käyttöönotto kognitiivisten taitojen harjoittelua varten.</p> <p>Arjen turvallista liikkumista, kunnon kohentamista ja fyysisten toimintarajoitteiden ehkäisyä edistävän toiminnan suunnittelu. Mahdollisuuksien selvittäminen mukautetun kuntosalin perustamiseen.</p> <p>Sosiaalihuoltolain mukaisten ryhmäkuljetusten suunnittelu liikkumisen tukemiseksi yhteistyössä sosiaalipalvelujen kanssa.</p>
<p>Otetaan vuonna 2020 käyttöön uusi aikaperusteinen maksujärjestelmä.</p>		
<p>Parannetaan tehostetun palveluasumisen yksiköiden saattohoidon laatua niin, että elämän loppuvaiheessa on vähemmän tarvetta siirtymiselle terveydenhuoltoon.</p>	<p>Saattohoitopäivien määrän seuranta ja hoidon arviointi.</p>	<p>Osatavoitteet:</p> <p>Henkilöstön saattohoito-osaamisen lisääminen. Selkeät prosessit ja hoitokuvaukset. Henkilöstön kouluttaminen.</p>

Årsverken / Työvuodet	2016	2017	2018	B 2019	B 2020	2021	2022
Administrativ personal /Hallinnollinen henkilöstö	2,2	2,8	2,2	2,7	4		
Enhetsledare / Yksikön johtaja	8,0	7,3	9,0	9,0	9		
Socialarbetare / Sosiaalityöntekijä	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5		
Sjukskötare / Sairaanhoidtaja	19,0	22,0	22,0	20,0	21		
Närvårdare el. motsv. /Lähihoitaja tai vastaava	117,5	150,2	144,1	124,5	123,08		
Handledare el. motsv. /Ohjaaja tai vastaava	4,5	4,2	5,0	5,0	5		
Minneskoordinator / Muisikoordinaattori	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0		
Övriga /Muut	3,5	2,6	4,0	4,0	0,2		

Läroavtalsstuderande / Oppisopimusopiskelijat			5,0	10,0	10		
Årsverken totalt/ Työvuodet yht.	156,2	190,6	192,8	176,7	172,78		

Antal anställda / Henkilöstön lukumäärä 31.12.

Tillsvidare / Toistaiseksi		145	162				
Tidsbundna / Määräaikaiset		73	65				
Antal anställda 31.12. / Henkilöstön lukumäärä 31.12.		218	227				

SUORITTEITA	2016	2017	2018	E 2019	2020	2021	2022
Kotihoidon käynnit (kotipalvelu+kotisairaanhoido)	89 759	101 068	96 263	100 000	102 034		
Kotihoidon asiakasmäärä	753	786	733	795	776		
Palveluasunnot	32	32	33	37	37		
Tehostettu palveluasuminen	127	127	129	123	123		
Kotikäynnit palvelu- asunnoissa ja tehostetussa palveluasumisessa	180 515	175 371	180 740	177 773	182 547		
Omaishoito, asiakkaita > 65 vuotta	118	122	128	125	130		
Mätetal / Mittarit							
kustannus/asukas €	653	721	781	750	859		
Kotihoito (kotipalvelu+kotisairaanhoido), €/käynti	33,6	30,2	36	34	34		
Omaishoito, €/asiakas	4 770	4 568	4 689	4 696	4 399		
Palveluasuminen €/asiakas	24 893	29 760	23 728	30 871	33 873		
Kotona asuvien määrä ikäluokassa 75+		1 484	1 499	1 510	1 619		